

KÚRIA

Bfv.I.1681/2015/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2016. év március hó 1. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberölés büntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség által a terhelt terhére bejelentett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Miskolci Törvényszék 11.B.1502/2013/99. számú ítéletét, valamint a Debreceni Ítéltábla Bf.I.181/2015/5. számú végzését hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 20.418 (húszezer-négyszáztizennyolc) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Miskolci Törvényszék a 2014. december 1. napján kihirdetett 11.B.1502/2013/99. számú ítéletével a terheltet az ellene emberölés büntettének kísérlete [Btk. 160. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette. A bíróság a terhelt bűnösségét testi sértés büntettében [Btk. 164. § (1) bekezdés és (3) bekezdés] állapította meg. Ezért őt - mint többszörös visszaesőt - három év hat hónap szabadságvesztésre és négy év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani azzal, hogy a

terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. A bíróság rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról és a felmerült bünygyi költség viseléséről.

Az ügyészi fellebbezés folytán másodfokon eljáró Debreceni Ítéltőttábla a 2015. május 14. napján jogerős Bf.I.181/2015/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen **a** terhelt terhére - a Be. 418. § (1) bekezdésében meghatározott törvényes határidőn belül - a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.297/2015/2-I. számon nyújtott be a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozással felülvizsgálati indítványt, amelyben a megtámadott határozatok megváltoztatását és a törvénynek megfelelő határozat meghozatalát indítványozta. Álláspontja szerint a terhelt azzal a magatartásával, hogy az éjszakai órákban feleségét, az ágyában fekvő I.sértettet hajánál fogva egészen az előszobáig kirángatta, majd a lépcsőház folyosójára kimenekülő feleségét, valamint **II.sértettet** a ruházatuknál fogva a lakásba visszahúzta, ami után **I.sértett** az ablakpárkányra menekült, az akartuk ellen történő helyváltoztatásra kényszerítette. A BH 2010.32. számú eseti döntésre utalással kifejtette, hogy **a** terhelt a felmentő rendelkezésre figyelemmel az emberölés büntettének kísérletével fennállott látszólagos alaki halmazat hiányában a személyi szabadság büntettének törvényi tényállását mindkét sértettel szemben kimerítette. Mindemellett a terhelt az **I.sértett** személyi szabadsága megsértésének indítéka a távoltartás intézkedés jogszerű kezdeményezése miatt vele szemben, így az aljas indokból elkövetettként minősül.

Ebből következően tévedtek az alapügyben eljáró bíróságok, amikor az emberi cselekvés szabadsága elleni büntettet ún. maradék cselekményként nem értékelték és nem halmazati büntetést, hosszabb tartamú fegyházbüntetést szabtak ki a terhelttel szemben.

Tévedtek az eljáró bíróságok az alkalmazandó jogot illetően is, mivel **a** terhelt erőszakos többszörös visszaesőnek nem, csupán többszörös visszaesőnek számít, így számára az enyhébb elbírálást nem a 2012. évi C. törvény (új Btk.), hanem az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény biztosítja.

A Legfőbb Ügyészség BF.1622/2015/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt változatlanul fenntartotta. Indítványozta, hogy a Kúria nyilvános ülésen a megtámadott határozatokat változtassa meg; **a** terhelt bűnösségét az 1978. évi IV. törvény 175. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő és büntetendő személyi szabadság megsértésének büntetében, valamint

az 1978. évi IV. törvény 175. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint minősülő és büntetendő aljas indokból elkövetett személyi szabadság megsértése büntetében is állapítsa meg; a terhelttel szemben hosszabb tartamú fegyházbüntetést és közügyektől eltiltást szabjon ki.

A Kúria - mivel a felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére nyújtották be - a Be. 424. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

Ennek során a Be. 423. § (5) bekezdése alapján vizsgálta, hogy az eljárás bírósága vétett-e olyan eljárási szabálysértést, amelyet a Kúria hivatalból vizsgálni köteles, illet azonban nem észlelt.

A nyilvános ülésen a legfőbb ügyész képviselője felszólalásában az írásbeli indítványát tartotta fenn, míg a terhelt kirendelt védője a megtámadott határozatok hatályukban fenntartását indítványozta.

A felülvizsgálati indítvány az alábbiak szerint, részben megalapozott.

A Be. 416. § (1) bekezdése b) pontjának I. fordulója alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

Helytállóan fejtette ki a felülvizsgálati indítvány, hogy az irányadó tényállás alapján a terhelt bűnössége a **I.sértett** sérelmére elkövetett személyi szabadság megsértésének büntetében megállapítható. A felhívott eseti döntésben tükröződő bírói gyakorlat szerint az emberölés büntetésének vádja alóli felmentés esetén, ha a vádirati tényállás bizonyított elemei alapján önmagában is megállapítható a terhelt terhére más bűncselekmény, a vádelv alapján e fennmaradó bűncselekményben a terhelt bűnössége vizsgálendő. Jelen esetben a **I.sértett** sérelmére elkövetett emberölés kísérlete nem volt bizonyítható, ugyanakkor az eljárás bíróságok által megállapított tények alapján a személyi szabadság megsértésének büntette e sértett tekintetében megállapítható, mivel a terhelt a felesége sérelmére a következő cselekményeket követte el:

Miután a sértett kérelmére az ... Rendőrkapitányság 2011. május 25-én az esti órákban 72 óra időtartamra ideiglenes megelőző távollattartást rendelt el, 2011. május 26-án hajnali 1 óra körüli időben a terhelt indulatos állapotban visszatért a lakásba, a kulccsal be nem zárt bejárati ajtón keresztül az előszobából az

I.sértett által használt szobába ment. A sértett az ágyban feküdt, a terhelt mellélépett, a haját megragadva őt a szobából kirángatta az előszobába, majd a felébredő **II.sértett**re támadt, őt testszerte kézzel ütlegelte. Ezalatt **I.sértett** kiment a függőfolyosóra, ahol segítségért kiáltott, közben **II.sértett** is kimenekült a lakásból és próbált segítséget kérni a szomszédoktól. **A** terhelt a sértetteket a társasház folyosójáról a ruházatuknál fogva megragadta és a lakásba visszahúzta.

Miként azt a felülvizsgálati indítvány helyesen kifejtette, a személyi szabadság megsértésének elkövetési magatartása **I.sértett** tekintetében maradéktalanul megvalósult, mert a mozgás, a helyváltoztatás és a tartózkodási hely megválasztásában a terhelt a feleségét korlátozta, őt egyrészt menekülésre kényszerítette, másrészt a segítséget kérő sértettet a lakásba visszahúzta.

Magatartását az motiválta, hogy előzőleg a sértett vele szemben rendőri segítséget kért, ezért **a** terheltet a rendőrök előállították, és vele szemben ideiglenes megelőző távoltartást rendeltek el. A cselekményt tehát bosszúból követte el. A bosszú esetében az aljas indokból történő elkövetés akkor állapítható meg, ha az a külső hatás, tényező, amely a bosszút, mint indító okot kiváltotta, erkölcsileg elítélhető. Jelen esetben a terhelttel szemben a rendőri intézkedésre azért került sor, mert feleségét szidalmazta és veréssel fenyegette meg. Ezért az aljas indok, mint a bűncselekmény minősített esete **a** terhelt esetében megállapítható.

Tévedett a másodfokú bíróság, amikor az **I.sértett** sérelmére megvalósított személyi szabadság megsértésének büntettével kapcsolatban akként foglalt állást, hogy az az emberölés, a testi sértés és más, személy elleni erőszakos bűncselekmények szükségszerű tényállási eleme. Az ítéletábla által hivatkozott eseti döntés is azt az álláspontot támasztja alá, hogy a személyi szabadság megsértése a másik személy elleni erőszakos bűncselekménnyel akkor alkot csupán látszólagos halmazatot, ha a másik személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetése megállapítható. Jelen esetben azonban az eljáró bíróságok nem látták bizonyítottnak, hogy **a** terhelt az **I.sértett** sérelmére elkövette az emberölés büntettének kísérletét, nincs tehát másik olyan személy elleni erőszakos bűncselekmény, amellyel a személyi szabadság megsértése látszólagos halmazatot alkotna.

Ezért a Kúria a felülvizsgálati indítványt ebben a részében – tehát a **I.sértett** sérelmére aljas indokból elkövetett személyi szabadság megsértése büntette tekintetében – osztotta.

Lényegében az előzőekben kifejtettek miatt nem látta megállapíthatónak a személyi szabadság megsértése büntettének

alapesetét **II.sértett** sérelmére. E sértett esetében ugyanis a súlyos testi sértés büntetvével a személyi szabadság megsértése valóban csupán látszólagos halmazatot alkot, miután az a testi épség elleni bűncselekmény elkövetésétől nem különült el (térben, időben) olyan módon, hogy a személyi szabadság megsértése - a testi sértéssel együtt járó szinten túl - megállapítható lett volna.

Helytálló azonban a felülvizsgálati indítvány azon érvelése, hogy az alkalmazandó büntető törvény kérdésében az eljáró bíróságok tévesen foglaltak állást.

Nem vitás, hogy a cselekmény elkövetése és elbírálása között új büntető törvény lépett hatályba, így az alkalmazandó jog kérdésében a bíróságoknak véleményt kellett nyilvánítaniuk.

A Miskolci Törvényszék azzal indokolta a 2012. évi C. törvény (új Btk.) alkalmazását, hogy e törvény alapján **a** terhelt nem minősül erőszakos többszörös visszaesőnek, mivel az erőszakos többszörös visszaesői minőség megállapításánál figyelembe vehető személy elleni erőszakos bűncselekmények között az új törvény a könnyű testi sértés vétségét már nem sorolja fel, míg az 1978. évi IV. törvény szerint e bűncselekmény az erőszakos többszörös visszaesői minőséget megalapozta.

Ez valóban így van [Btk. 459. § (1) bekezdés 26. c) pont, illetve az 1978. évi IV. törvény 137. § 17. pont]. Elkerülte azonban az eljáró bíróságok figyelmét, hogy az erőszakos visszaesői minősültség megállapításához mindkét törvény szerint az szükséges, hogy az elkövetőt többszörös visszaesőként végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték.

A rendelkezésre álló iratok, továbbá a Miskolci Törvényszék elsőfokú ítéletének előéleti adatait tartalmazó felsorolása szerint **a** terheltet a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság a B.73/2007/29. számú ítélete társtettesként elkövetett garázdaság vétsége és testi sértés vétsége miatt 10 hónapi, ámde végrehajtásában két év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte, amelynek végrehajtását csak utóbb rendelte el. Az erőszakos többszörös visszaesői minőség megállapításának az képezi akadályát, hogy bár a terheltet különböző erőszakos bűncselekmények miatt már többször elítélték, a jelen ügyet megelőzően vele szemben többszörös visszaesőként nem végrehajtandó, hanem felfüggesztett szabadságvesztés került kiszabásra.

Ebből következően **a** terhelt az elkövetéskori és az elbíráláskori törvény alapján is többszörös visszaesőnek minősült.

Az ügyész által előterjesztett felülvizsgálati indítvány így több ponton megalapozottnak bizonyult. Ezért - bár a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjának I. fordulataiban meghatározott felülvizsgálati ok szerinti anyagi jogi szabálysértés megállapítható -, az összességében a terhelt terhére előterjesztett felülvizsgálati indítvány alapján a megtámadott határozatok megváltoztatására mégsem volt törvényi lehetőség.

Ennek ugyanis előfeltétele, hogy a bűncselekmény törvénysértő minősítése vagy más anyagi jogszabálysértés törvénysértő büntetés kiszabását vagy törvénysértő intézkedés alkalmazását eredményezze. Ez pedig **a** terhelt esetében az alábbiak miatt nem volt megállapítható:

A súlyos testi sértés büntettét mind az elkövetéskori, mind az elbíráláskori törvény három évig terjedő, míg az eljáró bíróságok által tévesen nem minősített aljas indokból elkövetett személyi szabadság megsértésének büntetési tétele mindkét törvény szerint egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés. Halmazati büntetésként tehát egy évtől hét év hat hónapig terjedő szabadságvesztés jön számba.

Az eljáró bíróságok által kiszabott három év hat hónapi tartamú szabadságvesztés ebből következően a bűncselekmények helyes minősítése esetén sem törvénysértő, az a törvény által kiszabható büntetési tételkeretek között maradt.

Ezért a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontjában foglalt azon feltétel, miszerint a büntetőjog más szabályának megsértése törvénysértő büntetést eredményezett, az adott ügyben **a** terhelt tekintetében nem következett be. Ebből pedig az fakad, hogy a bár felülvizsgálati indítvány több eleme helytálló volt, a Be. 427. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti feltétel hiányában a megtámadott határozatok megváltoztatására nem kerülhetett sor.

-.-.-

A Kúria a terhelt terhére előterjesztett felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés második fordulata alapján nyilvános ülésen bírálta el, amelynek időpontjáról a 425. § (2) bekezdése alapján értesítette a büntetés-végrehajtási intézetben fogva lévő **a** terheltet.

A büntetés-végrehajtási intézet a 2016. január 22-én kelt átíratában arról tájékoztatta a Kúriát, hogy a terhelt időközben szabadult, és számára a büntetés-végrehajtási intézet a hivatalos irat kézbesítését megkísérelte, azonban az „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza. Figyelemmel arra, hogy a büntetés-végrehajtási intézet a terhelt részére jogszabályi kötelezettsége folytán

*megpróbálta kézbesíteni a hivatalos küldeményt [a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 98. § c) pont], a Kúria a **a** terhelt részére küldött irat kézbesítését a Be. 70. § (7) bekezdésében foglaltakra figyelemmel szabályszerűen megtörténtnek tekintette.*

-.-.-

A Kúria megjegyzi továbbá a következőket: A Debreceni Ítéltábla a határozatában több esetben is használta a „bizonyítás továbbfejlesztése” kifejezést. Nyilvánvaló, hogy a másodfokú bíróság által a Be. 352. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti, a másodfokú bírósági eljárásban elrendelt részbizonyításról (bizonyítás felvételéről) van szó.

-.-.-

A felülvizsgálat során a kirendelt védő díjaként felmerült bűnügyi költséget az állam viseli (Be. 429. §).

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria – a Be. 421. § (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén – az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2016. március 1.

Dr. Csere Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Vaskuti András s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

AIné írnok